Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin 2022-ci ilin yekunlarına dair hesabatı

Azərbaycan Respublikası 2022-ci il ərzində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında müstəqil, açıq, praqmatik və milli maraqlara söykənən xarici siyasət kursunu uğurla həyata keçirib.

Beynəlxalq münasibətlər sistemində artmış gərginlik və bununla bağlı yaranmış çağırışlar fonunda xarici siyasətimiz beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq dövlətimizin milli maraqlarının təmin olunmasına, Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün möhkəmləndirilməsinə, o cümlədən milli təhlükəsizlik və sosial-iqtisadi inkişaf üçün əlverişli xarici mühitin yaranmasına yönəlib.

Xarici dövlətlər ilə ikitərəfli münasibətlər

2022-ci il ərzində xarici dövlətlərlə ikitərəfli münasibətlərin daha da inkişafı istiqamətində əməli tədbirlər görülüb. Bununla yanaşı, Azərbaycan Respublikasının bir çox dövlətlər ilə diplomatik münasibətlərinin qurulmasının 30 illiyi qeyd edilib. Bu istiqamətdə, həm Azərbaycanda, həm də aidiyyəti ölkələrdə müxtəlif tədbirlər həyata keçirilib. Xarici İşlər Nazirliyində 19 ölkə ilə diplomatik əlaqələrin 30 illiyinə, 1 ölkə ilə isə diplomatik əlaqələrin 25 illiyinə həsr olunmuş tədbirlər təşkil olunub, foto və sənədlərin sərgiləri nümayiş etdirilib. Ümumilikdə, 69 ölkə ilə diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 illiyi, 2 ölkə ilə isə 25 illiyi qeyd olunub.

Ötən illərdə olduğu kimi, bu il də Azərbaycan Respublikası üçün qonşuları ilə münasibətləri prioritet olaraq qalıb.

Azərbaycanla Türkiyə arasında genişmiqyaslı müttəfiqlik münasibətləri uğurla davam edib. 2021-ci il iyunun 15-də Şuşa şəhərində Azərbaycan və Türkiyə Prezidentləri arasında imzalanmış müttəfiqlik münasibətləri haqqında Şuşa Bəyannaməsi hər iki ölkənin Parlamentləri tərəfindən ratifikasiya olunaraq, cari ilin fevral ayında qanun kimi qüvvəyə minib. Saziş Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq və dostluq münasibətlərinin müttəfiqlik əsasında daha da inkişafı üçün zəmin yaradıb. Türkiyə Prezidenti cənab Rəcəb Tayyib Ərdoğanın 26-29 may 2022-ci il tarixində Bakıda keçirilmiş "Teknofest Azərbaycan" festivalında və 20 oktyabr 2022-ci il tarixində Zəngilan Beynəlxalq Hava Limanının açılış mərasimində, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin isə 10 mart 2022-ci il tarixində Ankaraya işgüzar səfəri, 14 may 2022-ci ildə Rize-Artvin Hava Limanının və 9 avqust 2022-ci ildə Konya şəhərində keçirilən İslam Həmrəylik Oyunlarının açılış mərasimində iştirakı xüsusilə qeyd olunmalıdır. Bundan əlavə, 4 noyabr 2022-ci ildə Bakıda Azərbaycan Respublikası ilə Türkiyə Respublikası arasında İqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 10-cu iclası keçirilib.

Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığı 2022-ci ildə davam edib. 22 fevral 2022-ci ildə "Azərbaycan Respublikası və Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə" imzalanıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin Rusiyaya rəsmi (21-23 fevral, Moskva şəhəri) və işgüzar səfərləri (7 oktyabr Sankt-Peterburq şəhəri, 31 oktyabr Soçi şəhəri, 26 dekabr Sankt-Peterburq şəhəri) baş tutub. 17-18 noyabr tarixlərində Rusiya Federasiyasının Baş naziri Mixail Mişustinin rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyəti Azərbaycanda səfərdə olub. 26 aprel 2022-ci il tarixində Bakı şəhərində Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə hökumətlərarası Dövlət Komissiyasının 20-ci iclası keçirilib. Həmçinin iki ölkənin xarici işlər nazirləri səviyyəsində səfərlər baş tutub.

Gürcüstan ilə dostluq və əməkdaşlıq gündəliyi kifayət qədər geniş olmaqla yanaşı sabit əsasda inkişaf edib. İki dövlət arasında ali səviyyədə səfərlər baş tutub və müvafiq dövlət qurumları arasında sahəvi əməkdaşlıq davam edib. 29 sentyabr 2022-ci ildə Gürcüstanın Baş naziri cənab İrakli Qaribaşvili Azərbaycana işgüzar səfər edib. 24 oktyabr 2022-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Gürcüstana işgüzar səfər həyata keçirib. Dekabrın 15-də Tbilisidə baş nazirlər Əli Əsədov və İrakli Qaribaşvilinin sədrliyi ilə Azərbaycan və Gürcüstan arasında iqtisadi əməkdaşlıq üzrə Birgə Hökumətlərarası Komissiyanın 9-cu iclası keçirilib.

Azərbaycan Respublikasının İranla qarşılıqlı əsasda münasibətlərinin inkişafı üzrə səy göstərilib. 13 oktyabr 2022-ci ildə Astanada keçirilmiş Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirənin VI Zirvə Toplantısı çərçivəsində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin İranın Prezidenti cənab Seyid İbrahim Rəisi ilə görüşü baş tutub. 10-11 mart 2022-ci ildə Bakı şəhərində Azərbaycan ilə İran arasında iqtisadi, ticarət və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq üzrə Dövlət Komissiyasının 15-ci iclası keçirilib. 4 iyul 2022-ci ildə Azərbaycan Respublikası xarici işlər nazirinin İrana rəsmi səfəri həyata keçirilib.

2022-ci il Azərbaycanın dost və qardaş Mərkəzi Asiya dövlətləri ilə münasibətləri xüsusilə intensivlik və məzmun baxımından çox zəngin olub. Cari ildə Qırğızıstan və Qazaxıstan prezidentlərinin Azərbaycana, Azərbaycan Prezidentinin isə Özbəkistan, Türkmənistan, Qazaxıstan və Qırğızıstana səfərləri baş tutub. Həmçinin, 2022-ci ildə Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkmənistanla hökumətlərarası komissiyaların növbəti iclasları keçirilib. Bununla yanaşı, 23 fevral 2022-ci ildə Düşənbədə Azərbaycan-Tacikistan ticarət-iqtisadi əməkdaşlıq məsələləri üzrə birgə hökumətlərarası komissiyanın 5-ci iclası keçirilib.

İl ərzində ABŞ, Çin və Avropa dövlətləri ilə münasibətlərimiz diqqət mərkəzində olub.

Cənubi Şərqi Avropa ölkələri ilə qarşılıqlı maraqlar əsasında münasibətlərin uğurla inkişafı xüsusilə qeyd edilməlidir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev İtaliyaya, Bolqarıstana, Albaniya və Serbiyaya səfərlər edib. Öz növbəsində, Albaniya Respublikasının Baş naziri, Bolqarıstan Respublikasının Baş naziri, eləcə də Serbiya Prezidenti ölkəmizdə səfərdə olub.

Mərkəzi, Şimali və Cənubi Amerika, Yaxın Şərq, Afrika və Asiya dövlətləri ilə qarşılıqlı maraqlar əsasında siyasi, iqtisadi və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq münasibətləri davam edib, işgüzar səfərlər həyata keçirilib və siyasi məsləhətləşmələr təşkil olunub.

2022-ci ildə yeni diplomatik missiyaların açılması işi davam etdirilib. Azərbaycanın İsraildə (Təl-Əviv şəhərində) və Albaniyada Səfirliyinin, Fələstində (Ramallah şəhərində) Təmsilçilik Ofisinin, Keniyada Səfirliyinin və BMT-nin Nayrobi ofisi yanında Daimi Nümayəndəliyinin təsis edilməsi barədə müvafiq sərəncamlar imzalanıb. 2021-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Müqəddəs Taxt-Tacda təsis edilmiş səfirliyinə ölkəmizin səfiri 2022-ci ildə təyin edilib. Bununla yanaşı, 2020-ci ildə Kubada, 2021-ci ildə isə Bosniya və Herseqovinada təsis edilmiş səfirliklərimizə səfir təyinatları baş tutub. Ümumilikdə, Azərbaycan Respublikasının xaricdə diplomatik missiyalarının ümumi sayı 89-a çatıb (66 səfirlik, 6 daimi nümayəndəlik, 9 baş konsulluq, 8 səfirlik və təmsilçilik ofisi).

Çoxtərəfli və ikitərəfli əsasda hüquqi sənədlərin imzalanması istiqamətində iş aparılıb. 2022-ci il ərzində müvafiq prosedurlara uğun olaraq Azərbaycan-İran-Rusiya arasında 1 sənəd, Azərbaycan-Türkiyə-Türkmənistan arasında 6 sənəd, Azərbaycan-Gürcüstan-Rumıniya-Macarıstan arasında 1 sənəd imzalanıb. Bununla yanaşı, 27 ölkə ilə ümumilikdə 150 sənədin imzalanması təmin edilib.

Beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində əməkdaşlıq

2022-ci ildə Azərbaycan Respublikasının BMT üzvlüyünə qəbul edilməsinin 30 ili tamam olub. Azərbaycan əvvəlki illərdə olduğu kimi beynəlxalq sülh, təhlükəsizlik və inkişafın bərqərar edilməsi istiqamətində BMT Nizamnaməsinin məqsədlərinin yerinə yetirilməsinə öz töhfələrini verib.

18 mart tarixində Şuşa şəhərində BMT-Azərbaycan tərəfdaşlığının 30-cu ildönümü ilə bağlı beynəlxalq konfrans keçirilib, Şuşada ilk dəfə olaraq BMT bayrağı ucaldılıb. Tədbir çərçivəsində Azərbaycan Respublikası xarici işlər naziri və Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin köməkçisinin, BMT-nin ölkəmizdəki rezident əlaqələndiricisinin, BMT təşkilatlarının rəsmilərinin iştirak etdiyi konfransda post-münaqişə dövrü məsələləri, azad edilmiş ərazilərin bərpası, Azərbaycan və BMT-nin Sabit İnkişaf Məqsədləri çərçivəsində tərəfdaşlığı müzakirə edilib.

İl ərzində ölkəmizə BMT Baş Assambleyasının (BA) 76-cı sessiyasının sədri, BMT Baş katibinin müavini və BMT-nin Cenevrədəki Bölməsinin Baş direktoru, BMT-nin Məskunlaşma Proqramının (UN Human Settlements Program - UN-HABITAT) icraçı direktoru və digər BMT rəsmilərinin səfərləri təşkil edilib.

Azərbaycan tərəfindən BMT Baş Assambleyasının 77-ci sessiyasında irəli sürülmüş "İtkin düşmüş şəxslər" adlı qətnamə, eləcə də ölkəmizin əsas müəllifliyi ilə iki ildən bir irəli sürülən "Hərbi münaqişələr zamanı, sonradan həbs olunanlar da daxil olmaqla, girov götürülmüş qadın və uşaqların azad edilməsi" adlı qətnamə layihəsi BMT-nin Qadınların Vəziyyəti üzrə Komissiyanın 66-cı sessiyasında yenidən konsensusla qəbul edilib.

1 aprel 2022-ci il tarixində BMT-nin İnsan Hüquqları Şurasının 49-cu sessiyası çərçivəsində Azərbaycan və Ekvadorun təşəbbüsü ilə irəli sürülmüş "COVID-19 əleyhinə peyvəndlərə bərabər, məqbul qiymətə, vaxtında və universal əlçatanlığın təmin edilməsi" adlı qətnamə yekdilliklə qəbul edilib.

İl ərzində Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatında (QH) sədrliyi uğurla davam edib.

26 may 2022-ci il tarixində Azərbaycan sədrliyinin Afrika qitəsinə verdiyi xüsusi diqqəti nümayiş etdirmək və Hərəkatın Afrika İttifaqı ilə əməkdaşlıq əlaqələrini gücləndirmək məqsədilə Xarici İşlər Nazirliyi və Beynəlxalq Münasibətlərin Təhlili Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə "Qoşulmama Hərəkatının təkamülündə Afrika irsi" mövzusunda konfrans təşkil edilib.

Azərbaycan Respublikasının ev sahibliyi ilə 30 iyun-1 iyul 2022-ci il tarixində QH Parlamentlər Şəbəkəsinin (QHPŞ) Bakı Konfransının, 25-29 iyul 2022-ci il tarixlərində isə QH-nin Gənclər Sammitinin keçirilməsi və bu tədbirlərin yekunu olaraq QHPŞ-nin və QH-nin tarixdə ilk dəfə olaraq Gənclər Təşkilatının fəaliyyət modallıqlarını tənzimləyən sənədlərin, eləcə də bu qurumların loqo və bayraqlarının qəbul edilməsi QH-nin təsisatlanması istiqamətində əldə edilmiş mühüm nailiyyətlər olub.

QHPŞ-nin Bakı Konfransı çərçivəsində baş tutmuş seçkilər nəticəsində Milli Məclisin Sədri xanım Sahibə Qafarova QH PŞ-nin sədri seçilib. QH Gənclər Sammitinin yekun sənədi tədbirin Şuşa seqmentində qəbul edilib və Şuşa Akkordu adlandırılıb.

22 oktyabr 2022-ci il tarixində Xarici İşlər Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, Mədəniyyət Nazirliyi, Dövlət Turizm Agentliyi, BMT-nin ölkəmizdəki Rezident Əlaqələndiricisinin Ofisi ilə birlikdə Azərbaycan-BMT əməkdaşlığının 30 illiyi ilə əlaqədar Bakı şəhərində Beynəlxalq Xeyriyyə Yarmarkası təşkil olunub. Tədbir həmçinin hər il 24 oktyabr tarixində qeyd olunan BMT Günü və 26 oktyabr 2022-ci il tarixində ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına sədrliyinin üçüncü ildönümünə həsr olunub.

İl ərzində Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində əməkdaşlığa xüsusi önəm verilib. Azərbaycan təşkilatın işində fəal iştirak edib və bir sıra təşəbbüslər irəli sürüb. Təşkilat çərçivəsində mühüm qərarlar qəbul edilib.

Təşkilatın 11 noyabr 2022-ci il tarixində Səmərqənddə Doqquzuncu Zirvə Görüşü keçirilib. Tədbirdə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev iştirak edib. Zirvə toplantısında qəbul edilmiş Səmərqənd Bəyannaməsində, digər məsələlərlə yanaşı, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin bir-birinin suverenliyinin, ərazi bütövlüyünün və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunulmazlığının qarşılıqlı tanınması və dəstəklənməsi əsasında normallaşdırılmasına dəstək ifadə olunub. Azərbaycanın münaqişədən sonrakı bərpa, yenidənqurma və reinteqrasiya səylərinə töhfənin verilməsinə hazırlıq bir daha təsdiq edilib. Bununla yanaşı, Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində səylərə dəstək ifadə olunub.

31 mart 2022-ci il tarixində Türkiyə Respublikasının Bursa şəhərində Beynəlxalq Türk Mədəniyyəti Təşkilatına (TÜRKSOY) üzv ölkələrin Mədəniyyət Nazirlərinin Daimi Şurasının növbədənkənar iclasında Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı Şuşa şəhəri 2023-cü il üçün "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" elan edilib.

13-14 may 2022-ci il tarixlərində Bursada TÜRKSOY-a üzv ölkələrin UNESCO üzrə Milli Komissiyalarının 8-ci iclasında növbəti 9-cu iclasının 2023-cü ildə Şuşa şəhərində keçirilməsi barədə qərar qəbul olunub.

Bununla yanaşı, 11 noyabr 2022-ci il tarixində Səmərqənddə Türk Dövlətləri Təşkilatının IX Zirvə Görüşündə qəbul edilmiş qərara əsasən akademik Şahin Mustafayev mərkəzi Qazaxıstanda yerləşən Beynəlxalq Türk Akademiyasının prezidenti seçilib.

2022-ci ildə Azərbaycanla Avropa İttifaqı arasında bərabərhüquqlu və qarşılıqlı maraqlara əsaslanan əməkdaşlıq davam etdirilib. Azərbaycan Respublikasının Avropa İttifaqı ilə gələcək əməkdaşlığının hüquqi əsasını təşkil edəcək yeni ikitərəfli saziş layihəsi üzrə danışıqlar aparılıb. İyulun 19-da Brüsseldə Avropa İttifaqı və Azərbaycan arasında Əməkdaşlıq Şurasının 18-ci iclası keçirilib və iclasda xarici işlər naziri iştirak edib. Oktyabrın 6-da Avropa İttifaqının Praqada "Avropa siyasi birliyi" Zirvə Toplantısında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti iştirak edib və bəyanatla çıxış edib. 12 dekabr 2022-ci il tarixində xarici işlər naziri Brüsselə işgüzar səfəri çərçivəsində Avropa İttifaqının Şərq Tərəfdaşlığı ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin görüşündə iştirak edib. İclasda Şərq Tərəfdaşlığının hazırkı vəziyyəti və gələcək istiqamətləri, regional təhlükəsizlik, Avropa İttifaqı ilə tərəfdaş ölkələr arasında münasibətlərin perspektivləri haqqında müzakirə aparılıb.

Azərbaycanın Avropada Təhlükəsizlik və Əməkdaşlıq Təşkilatı (ATƏT), İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı (QDİƏT), İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, NATO, Avropa Şurası, Asiyada Qarşılıqlı Fəaliyyət və Etimad Tədbirləri üzrə Müşavirə (AQEM), Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı, Ərəb Dövlətləri Liqası və digər beynəlxalq təşkilatlar və platformalar çərçivəsində əməkdaşlığı davam edib.

Azərbaycan 2022-ci ilin yanvar-aprel aylarında silahlara nəzarət və tərksilah məsələləri daxil olmaqla, hərbi siyasi sahədə inam və təhlükəsizlik yaratma sahəsində ATƏT-in Təhlükəsizlik üzrə Əməkdaşlıq Forumuna (TƏF) sədrlik edib. Azərbaycanın TƏF-ə sədrliyi dövründə hərbi- siyasi ölçünün geniş spektri üzrə mövzular, o cümlədən, mina fəaliyyəti, post-münaqişə dövründə bərpa işləri, Avropa təhlükəsizlik arxitekturasında bloklara daxil olmayan dövlətlərin rolu kimi məsələlər üzrə ATƏT çərçivəsində dialoq və anlaşmanın təşviq edilməsinə töhfə verib.

22-23 mart 2022-ci il tarixlərində Pakistan İslam Respublikasının İslamabad şəhərində İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xarici İşlər Nazirləri Şurasının (XİNŞ) "Birlik, ədalət və inkişaf naminə tərəfdaşlığın qurulması" mövzusunda 48-ci sessiyası keçirilib. Tədbirdə Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünün nəticələri ilə bağlı siyasi, iqtisadi və mədəni məsələləri əhatə edən "Ermənistan Respublikasının Azərbaycan Respublikasına qarşı təcavüzünün nəticələrinin aradan qaldırılması", "Azərbaycan Respublikasına iqtisadi yardım göstərilməsi", "Ermənistan Respublikasının təcavüzü nəticəsində Azərbaycanın ərazilərində İslam mədəniyyətinə aid tarixi və mədəni abidələrin dağıdılması" və "Xocalı qırğınının qurbanları ilə həmrəylik" adlı dörd qətnamə qəbul edilib. İƏT tərəfindən ənənəvi olaraq hər il qəbul olunan bu qətnamələrə bölgədəki son vəziyyət nəzərə alınmaqla yeni müddəalar daxil edilib.

İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) Bakıda Regional Ofisinin yerləşməsi barədə 20 may 2022-ci il tarixində Azərbaycan Respublikası Hökuməti ilə ICESCO arasında Saziş imzalanıb. 24 dekabr 2022-ci il tarixində "Azərbaycan Respublikası ilə İslam Dünyası Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatı arasında əməkdaşlığın dərinləşdirilməsinə dair Fəaliyyət Planı" imzalanıb.

2022-ci ildə Azərbaycan-NATO tərəfdaşlığı öz strateji əhəmiyyətini saxlayıb, tərəflər arasında yüksək səviyyəli dialoq və praktiki əməkdaşlıq davam edib. 15 fevral 2022-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və NATO-nun Baş katibi cənab Yens Stoltenberq arasında telefon danışığı aparılıb. 19 iyul 2022-ci il tarixində NATO mənzil qərargahında xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov baş katib Yens Stoltenberqlə görüşüb. 28-29 aprel 2022-ci il tarixində NATO Baş katibinin Qafqaz və Mərkəzi Asiya üzrə xüsusi nümayəndəsi Xavyer Kolomina ölkəmizə səfər edib. İl ərzində NATO ilə əməkdaşlıq şəraitində beynəlxalq sülh və təhlükəsizliyə töhfə sahəsində milli imkanların artırılması və müdafiə islahatları sahəsində səylər davam edib və bu mövzuda yeni tərəfdaşlıq məqsədləri razılaşdırılıb.

Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının 15-16 sentyabr tarixlərində Səmərqənd şəhərində keçirilmiş Zirvə Görüşündə Özbəkistan Prezidentinin dəvəti ilə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti ilk dəfə fəxri qonaq qismində iştirak edib. Bu ölkəmizin ŞƏT ilə əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsi istiqamətində mühüm hadisə olmaqla yanaşı, Azərbaycanın etibarlı tərəfdaş kimi beynəlxalq sülh, təhlükəsizlik və inkişafın təmin edilməsində artan rolunun beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən dəyərləndirilməsinin daha bir nümunəsidir.

Həmçinin, 1 noyabr 2022-ci il tarixində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev Qoşulmama Hərəkatının sədri kimi Ərəb Dövlətləri Liqasının Əlcəzair şəhərində keçirilən 31-ci Sammitində fəxri qonaq qismində iştirak edib.

2022-ci il ərzində beynəlxalq qurumların seçkili vəzifələrinə Azərbaycan Respublikası tərəfindən irəli sürülmüş namizədliklərin təşviq edilməsi istiqamətində fəaliyyət davam etdirilib. Ölkəmiz bir sıra seçkilərdə uğur qazanıb.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına və BMT-nin Mərkəzi Asiya İqtisadiyyatları üçün Xüsusi Proqramına (SPECA) 2023-cü il üzrə sədrliklərin (1 il müddətinə) Azərbaycan Respublikasına keçməsi ilə bağlı qərarlar qəbul edilib.

Aparılmış uğurlu seçki kampaniyalarının nəticəsi olaraq, Azərbaycan vətəndaşları bir sıra nüfuzlu beynəlxalq qurumlara, o cümlədən BMT-nin İnsan Hüquqları Komitəsinin 2023-2026-cı illər üzrə üzvlüyünə, BMT-nin Qadınlara qarşı ayrı-seçkiliyin aradan qaldırılması üzrə Komitəsinin (CEDAW) 2023-2026-cı illər üzrə üzvlüyünə, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Müstəqil Daimi İnsan Hüquqları Komissiyasının (IPHRC) 2022-2025-ci illər üzrə üzvlüyünə, Beynəlxalq Telekommunikasiya İttifaqının Radio Tənzimləmə Komitəsinin 2023-2026-cı illər üzrə üzvlüyünə seçilib. Bundan əlavə, ölkəmiz Beynəlxalq Telekommunikasiya İttifaqı Şurasının 2023-2026-cı illər üzrə üzvü və Silahlı Münaqişələr zamanı Mədəni Mülkiyyətin Qorunması üzrə Komitəsinin sədr müavini vəzifəsinə seçilib. Azərbaycan bununla yanaşı, BMT-nin Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (UNESCO) Silahlı münaqişə zamanı mədəni mülkiyyətin qorunması üzrə Komitəsinin sədr müavini seçilib.

İqtisadi, energetika, nəqliyyat və humanitar sahələrdə əməkdaşlıq

Azərbaycan uzun illər ərzində regional və qlobal əhəmiyyətli iqtisadi, enerji və nəqliyyat kommunikasiyalarının inkişaf etdirilməsi istiqamətində təşəbbüslər irəli sürüb və əməli addımlar atıb.

2022-ci il Azərbaycanın beynəlxalq enerji təhlükəsizliyinin təminində və tranzit daşımalarında oynadığı rolu daha da artıb.

18 iyul tarixində Bakıda Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında enerji sahəsində Strateji Tərəfdaşlıq dair Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Anlaşma Memorandumu ənənəvi enerji tərəfdaşlığının genişləndirilməsi ilə yanaşı yaşıl və bərpa olunan enerji üzrə potensial əməkdaşlığı da ehtiva edir. 2027-ci ilədək Cənub Qaz Dəhlizinin potensialının 20 milyard kub metrə çatdırılmasını hədəfləyən Memorandum Qərbi Balkan regionunun enerji təchizatının şaxələndirilməsində mühüm addım hesab olunur.

Bununla yanaşı, Oktyabrın 1-də Bolqarıstan Respublikasının paytaxtı Sofiya şəhərində Yunanıstan-Bolqarıstan Qaz İnterkonnektorunun (IGB) açılış mərasimi keçirilib və

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tədbirdə iştirak edib. Dekabrın 16-da Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti (SOCAR) və "Romgaz S.A." arasında Azərbaycandan Rumıniyaya qaz tədarükünə dair müqavilə imzalanıb. Müqaviləyə əsasən, 2023-cü il yanvarın 1-dən etibarən təbii qazın Yunanıstan-Bolqarıstan Qaz İnterkonnektoru (IGB) vasitəsilə Rumıniyaya planlı nəqli nəzərdə tutulur.

17 dekabrda Buxarestdə "Azərbaycan Respublikası, Gürcüstan, Rumıniya və Macarıstan Hökumətləri arasında yaşıl enerjinin inkişafı və ötürülməsi sahəsində strateji tərəfdaşlıq haqqında Saziş" imzalanıb. Saziş, Azərbaycan mənbə olmaqla, Xəzər və Qara dəniz regionunda bərpa olunan enerji istehsalı potensialından istifadə edilməsini, enerji təchizatının şaxələndirilməsini nəzərdə tutur.

Qeyd edilənlərlə yanaşı, Şərq Tərəfdaşlığı (ŞT) üzrə İqtisadi və İnvestisiya Planı çərçivəsində ölkəmizə növbəti beş il ərzində ən azı 2 milyard avro vəsaitin ayrılı biləcəyi Aİ tərəfindən bəyan edilib. Prioritet layihələrin müəyyənləşdirilməsi üçün yüksək səviyyəli İşçi Qrupu yaradılıb və onun ilk iclası 7 dekabr tarixində Bakıda baş tutub.

Bununla yanaşı, ölkəmizin tranzit-nəqliyyat potensialının gücləndirilməsi istiqamətində müvafiq fəaliyyət həyata keçirilib. Şərq-Qərb, Şimal-Cənub və Cənub-Qərb beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri, regional nəqliyyat və infrastruktur layihələri istiqamətində səy göstərilib, müvafiq razılaşmalar əldə edilib. 10-11 mart 2022-ci ildə Bakı şəhərində Azərbaycan ilə İran arasında "İran İslam Respublikasının ərazisindən keçməklə Azərbaycan Respublikasının Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonu ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında yeni kommunikasiya bağlantılarının yaradılması haqqında Anlaşma Memorandumu" imzalanıb. 2022-ci ilin 9 sentyabr tarixində Bakı şəhərində Şimal-Cənub Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin fəaliyyətinin inkişafı, dayanıqlığının artırılması və rəqabət qabiliyyətliliyinin yüksəldilməsi məqsədilə Azərbaycan, Rusiya və İran arasında baş nazirlərin müavinləri səviyyəsində birinci üçtərəfli görüş keçirib. Görüşdə imzalanmış Bakı Bəyannaməsində həmçinin regionda bütün iqtisadi və nəqliyyat bağlantılarının, o cümlədən Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları ilə Naxçıvan MR birləşdirən nəqliyyat bağlantılarının açılması və inkişafının vacibliyi eksini tapmışdır.

Eyni zamanda Azərbaycan-Türkiyə-Türkmənistan, Azərbaycan-Türkiyə-Qazaxıstan, Azərbaycan-Türkiyə-Özbəkistan və s. bu kimi üçtərəfli əməkdaşlıq formatlarından - diplomatiyanın yeni təcrübəsindən istifadə olunmaqdadır. 2022-ci ildə Türkmənistan, Azərbaycan və Türkiyə Dövlət Başçılarının Üçtərəfli Zirvə Görüşü (14 dekabr 2022-ci il, Avaza Milli Turizm Zonası, Türkmənistan), eləcə də Azərbaycan-Qazaxıstan-Türkiyə xarici işlər və nəqliyyat sahəsi üzrə məsul nazirlərin (27 iyun 2022-ci il, Bakı; 25 noyabr 2022-ci il Aktau, Gürcüstan tərəfi də iştirak etmişdir) və Azərbaycan-Özbəkistan-Türkiyə xarici işlər, iqtisadiyyat və nəqliyyat sahələri üzrə məsul nazirlərin (2 avqust 2022-ci il, Daşkənd) üçtərəfli toplantıları keçirilib.

Dekabrın 14-də Azərbaycan, Türkiyə və Türkmənistan Dövlət Başçılarının Avaza şəhərində Zirvə Görüşündə müxtəlif sahələr üzrə, o cümlədən energetika, ticarət, gömrük, nəqliyyat, təhsil və mədəniyyət sahələri üzrə sənədlər qəbul olunub. Şərq-Qərb Trans-Xəzər nəqliyyat dəhlizinin gücləndirilməsi istiqamətində müzakirələr aparılıb.

Azərbaycan tərəfindən humanitar sahədə işlər 2022-ci ildə geniş şəkildə davam etdirilib. Azərbaycan tərəfindən BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı (UNAOC) və İslam Dünyasının Təhsil, Elm və Mədəniyyət Təşkilatının (ICESCO) dəstəyi ilə irəli sürülmüş "Mədəniyyət naminə sülh" qlobal kampaniyası barədə beynəlxalq ictimaiyyətin məlumatlandırılması istiqamətində iş aparılıb, 2022-ci ilin mayında Nyu-Yorkda "Mədəniyyət naminə sülh" təşəbbüsünün icrası üçün Alyansla 2022-2027-ci illəri əhatə edən Fəaliyyət Planının icrasına dair saziş imzalanıb.

İl ərzində Azərbaycan Respublikası həmçinin beynəlxalq səviyyədə humanitar yardım və inkişafa dəstək fəaliyyətini davam etdirib. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və Qoşulmama Hərəkatına üzv dövlətlərin vətəndaşları üçün 5 tədris ili müddətinə (2018-2022) təsis edilmiş təhsil qrantı proqramlarının sonuncu qəbul prosesi uğurla tamamlanıb, 36 ölkədən 40 tələbə ölkəmizin ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq üçün tam təqaüd qazanıb. Beləliklə, 5 il ərzində sözügedən proqramlar çərçivəsində 90-a yaxın ölkədən tam təqaüd haqqı qazanmış tələbələrin sayı 200-ə çatıb.

İl ərzində İraq, Braziliya, Efiopiya və Uqanda kimi dövlətlərdə fəaliyyət göstərən məktəb və xüsusi tədris mərkəzlərinə yardımlar göstərilib, Cənubi Sudan, Efiopiya, Əfqanıstan, Somali, Yəmən, Surinam, Pakistan və Ukraynaya humanitar yardım edilib.

27 fevral tarixindən başlayaraq Ukraynaya humanitar yardım göndərilib. Dərman vasitələri, tibbi sərfiyyat malları, tibbi avadanlıqlar, qida və ərzaq məhsulları və körpə uşaq qayğısı məhsullarından ibarət olan humanitar yardımlara cari ilin dekabr ayında artıq ilk hissəsi Ukraynaya çatmış güc transformatorları və generatorlar əlavə olunub (ümumi məbləği 1 milyon 422 min manat və ya 830 min ABŞ dollarından artıq). Ümumilikdə, Azərbaycan Respublikası tərəfindən Ukraynaya göstərilmiş humanitar yardımın məbləği 30 milyon manata (17.5 milyon dollara) yaxın, ümumi həcmi isə təxminən min (1000) tondur. Bununla yanaşı, müharibədən zərər çəkmiş, ailə üzvlərini itirmiş 90-a yaxın ukraynalı uşaq tibbi və sosial-psixoloji reabilitasiya məqsədilə ölkəmizə gətirilib.

Bundan əlavə, BMT-nin Qaçqınlar üzrə Ali Komissarlığı, BMT-nin Əhali Fondu, BMT-nin Humanitar Məsələlərin Əlaqələndirilməsi Ofisi, BMT-nin Fövqəladə Hallara Qarşı Mərkəzi Cavab Fondu, Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı kimi qurumların qlobal fəaliyyətinə, eləcə də BMT-nin Yaxın Şərqdəki Fələstinli Qaçqınlar üzrə Yardım və İş Agentliyinin (UNRWA) fəaliyyətinə müvafiq maliyyə dəstəyi göstərilib. İl ərzində İslam İnkişaf Bankı və digər tərəfdaşlarla birgə Afrika ölkələrində həyata keçirilən "Qarşısı alına bilən görmə qabiliyyətinin itirilməsi ilə mübarizə" kampaniyası AIDA-nın (Azərbaycan Respublikasının Beynəlxalq İnkişafa Yardım Agentliyi) maliyyə dəstəyi ilə davam etdirilib.

Postmünaqişə dövründə diplomatik fəaliyyət

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün və beynəlxalq hüququn təmin edilməsi ilə bölgədə yaranan yeni reallıqlar çərçivəsində maraqlarımızın irəlilədilməsi prioritet təşkil edib.

Vətən müharibəsi və Azərbaycan, Rusiya və Ermənistan liderlərinin 10 noyabr 2020-ci il tarixli üçtərəfli bəyanatı ilə Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsinə son qoyulması nəticəsində Ermənistan və Azərbaycan arasında suverenlik, ərazi bütövlüyü və dövlət sərhədlərinin qarşılıqlı tanınması və hörmət edilməsi əsasında münasibətlərin qurulması 2022-ci ildə xarici siyasətin əsas istiqamətlərindən biri olub.

İl ərzində davamlı, ardıcıl və məqsədyönlü addımlar nəticəsində Azərbaycan tərəfindən təşviq edilən sülh gündəliyi beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən qəbul edilib, bu dövr ərzində beynəlxalq tərəfdaşların vasitəçiliyi və təşkilatçılığı ilə təmaslar məhz Azərbaycanın təşviq etdiyi gündəlik əsasında Ermənistanla birbaşa ikitərəfli danışıqlar formatında irəlilədilib.

Normallaşma gündəliyi Ermənistan və Azərbaycan arasında ikitərəfli münasibətlərin əsaslarını müəyyən edəcək sülh müqaviləsinin hazırlanması, dövlət sərhədinin delimitasiyası və iki dövlət arasında nəqliyyat və